

25. 2. 2018 - Zásluhy? Děkuji, nechci.

1. čtení: Lk 17, 7-10

Píseň: 329 - Nevinnost přemilá

Základ kázání: Ž 25

Kázání: Milé sestry, milí bratři v Kristu,

něco si zasloužit. To se nám líbí. Chceme si zasloužit to nebo ono. Také psychologové dokládají, že co nás něco stálo, co jsme si vysloužili, opečováváme lépe než dary.

Zásluhy jsou také šikovnou zbraní proti druhým: „To si nezasloužíš.“ „To si musíš zasloužit.“ „To se musíš snažit, aby...“

Hospodin však zcela jinak. Zcela opačně.

Člověk totiž není v systému stvořeného světa zapotřebí. Člověk není potřebný pro systém planety Země. Přežití žádného druhu na existenci druhu homo sapiens sapiens nezáleží. Když nás vygumujeme z planety, situace ostatních živých tvorů se nezhorší. Ba dokonce se asilepší. Člověk není nepostradatelným v zemi, zaměstnání ani městě, kde žije. Každý je nahraditelný. Miliardy let existoval vesmír i Země bez nás. A budou dávno po nás.

Možná proto se člověk znovu a znovu snaží tvářit se jako potřebný. Nebo dokonce jako nezbytný. Protože opak je pravdou - člověk je zbytný, možná dokonce nadbytečný, z pohledu všeho ostatního stvořeného světa. A tento pohled celého světa na člověka zraňuje lidské ego, pocit důležitosti, potřebnosti. Tak jsme si vymysleli blud zásluh. Zásluh před lidmi. Před světem. I před Bohem.

O zápase s bludy pak byla již minulá neděle - Invocavit. O zápase se základními bludy egocentrismu (sebestřednosti), sobectví, touhy diktovat i svému Stvořiteli, co má dělat. Světu, jak má fungovat. Co má působit víra v Hospodina.

Neděle Reminiscere pokračuje dál. Ukazuje, jak z bludů ven. Totiž skrze reminiscere - skrze rozpomínání. Tedy skrze vzpomínání na minulé. Ne hlavně na minulé mého života, ale hlavně na svět a Boží milost v něm dávno přede mnou. Tento týden bychom měli

vzpomínat na Hospodinova slitování a milosrdenství, která jsou od věčnosti. Která jsou z a pro Boží dobrotivost. Tedy zcela nezávisle na nás. Zcela mimo naše zásluhy či nezásluhy.

Ba dokonce Hospodin sám je zván ke vzpomínání. Právě na svá slitování a milosrdenství. I na jejich příčinu v Boží dobrotivosti. Aby si Hospodin nepřipomínal hříchy našich mládí ani stáří. Naše nevěrnosti. Naše bludy.

Což zní příjemně. Avšak Hospodin se má rozpomenít ne pro lidské, nedejbože mé, zásluhy. Ale pro svou dobrotivost. Pro své jméno totiž odpouští naše nepravosti. Ne pro náš prospěch a úspěch. Ne pro naše modlitby. Ne proto, abychom se měli dobře. Ne proto, že jiná cesta z nepravostí ani vin není. To vše je jen, řekněme, vedlejší produkt. Bůh je tím důležitým.

Uvědomění důležitosti Boží pak vede k uvědomění nedůležitosti mé. Přijetí pravdy, že jediným podstatným je Hospodin, vede k přijetí, že já jsem nepodstatný. Tedy ke zcela základní reformační teologii spásy z pouhé milosti. Tedy bez skutků a bez zásluh. A to staví před oči také ten Ž 25, úmyslně po neděli Invocavit.

Ten dnešní žalm je tedy jednou ze směrovek, jak a kudy ven z bludů. Protože je vykročením ze sebestřednosti a sebedůležitosti: „Dej mi poznat, svoje cesty, Hospodine.“ „K tobě, Bože, pozvedám svou duši.“ „Ved' mě, uč mě chodit po tvých stezkách.“ Tak se alespoň začíná soustředit na Hospodina. Začíná odhlížet od zcela vrozené do-sebe-zakroucenosti lidské bytosti. Nejnápudněji pak ve zdůvodněných Božích dobrodiních: Hospodin je činí pro své jméno. Pro svou dobrotivost. Ne pro domnělé lidské zásluhy.

Podobně pak i dnešní text prvního čtení. Jakkoli jde o oddíl takřka neznámý a silně neoblíbený. Protože také hovoří o našem vztahu s Hospodinem jako o vztahu služebníka a Pána. Zbytného a Nezbytného. Čemuž nelze nic vytknout. Z čehož však vyplývá, že nám Hospodin nezatleská za nic, co děláme. Nepoděkuje nám, i když projednou uděláme, co není tak úplně hříšné a zlé.

Což je opět další základ reformační teologie: Před Bohem nemůže žádný člověk učinit žádné dobro. Což člověk opět nerad slyší. Často člověk doufá v Boží vděčnost. Zaslouženou Boží přízeň. Potlesk a fanfáry. A nebo alespoň v ty lidské. A když nepřicházejí ty lidské ani

Boží - to je potom zklamání. To je bolesti. To je pocitů chudáčkovství a nevděku.

Lékem i na to je také ten Ž 25. Lékem na pocit chudáčka, na pocity zklamání a nevděku je odhlížení od iluze vlastní důležitosti. Co by se stalo, kdybych teď zemřel? Kolik z těch sedmi miliard lidí by si všimlo? Kolik životů by tím bylo ovlivněno? A co kdybych se nikdy nenarodil? Bylo by to ke škodě? Kdo by si všiml mého nepočetí?

Tak oba texty začínají upírat lidské oči k Hospodinu - protože neděle Oculi nás čeká již příští týden. Tedy aby naše oči nebyly pořád upřené na mne samého. Nebo na jiné lidi - protože Bůh je příčinou dobra. Ne člověk.

Teprve člověk, který alespoň občas odhlíží sám od sebe a bojuje proti bludu vlastní důležitosti, začíná chápat, proč Hospodin ukazuje cestu *hříšným*. A ne spravedlivým a dobrým. Protože začíná chápat, že není jediného spravedlivého (Kaz 7, 20) ani dobrého (Mt 19, 17). A tedy že každý člověk je hříšný - tedy vzpírající se Hospodinu. Což si opět jen málokdo troufne přiznat. Holt nás světský svět učí zatloukat, zatloukat, zatloukat. Vytvářet image bezchybnosti. A nedejbože, aby se někdo doznával ke svým vinám! To se nesmí dít! Leda by toho šlo nějak využít...

Proto má šest týdnů před Velikonocemi znít další základ dobré teologie. Správné dogmatiky (= učení). Pravdivého pochopení pravdivého vyznání: Já nejsem podstatný. Podstatný je Bůh, který je na nebesích. Jeho jméno má být posvěcováno. Jeho království má přijít. Jeho vůle má být tady dole na zemi stejně, jako je na nebi. Není náhoda, že takto je formulována tzv. modlitba Páně. Aby si člověk každou neděli, ba klidně každý den, připomínal důležitost Boží.

A tak docházel vysvobození z otroctví bludu a iluze podstatnosti své. Aby člověk docházel svobody od otroctví sobě samému. Svým očekáváním. Své důležitosti a nepostradatelnosti. Rozpomeňme se, jak vypadal svět před námi! Svět bez nás. Beze mě. Jen veliký blázen řekne, že mu chybělo něco podstatného.

Člověk je postradatelný. Taková je pravda Boží o člověku. Aby byl člověk zcela svoboděn k pochopení, že je zde pouze z Boží milosti.

Což je hluboce osvobozující uvědomění! Já ani jiní lidé nejsme nezbytní a nepostradatelní. Jsme zbytní a postradatelní! Hodnota lidské bytosti je právě v Boží lásce k ní. Ne v lidské lásce k Bohu. Bez

Boží milosti by tu nebyl svět. Natožpak Země. Natožpak mí rodiče. Natožpak já.

I ten žalm však prokazuje, jak hluboce bývá v člověku zakořeněna sebestřednost. Jen nenápadně a trošičku myslí na někoho jiného než sebe samého. Přitom můj vztah s Bohem není hlavně o mně a Bohu. V Boha přece nevěřím proto, aby se vedlo lépe *mně*. Abych spasil *svou* duši. A pokud ano, věřím bludy, iluze a modly.

Hospodinův věrný přece kráčí cestou Abrama, Izáka a Jákoba. Abrama, který opustil vše, co znal, aby se stal požehnáním pro všechny čeledi země. Izáka, který kopal studně a přenechával je těm, kteří na nich nehli prstem. Jen si vzpomeňme, rozpomeňme se na ně i další příkladné alespoň v neděli a týdnů Reminiscere!

A vzpomeňme také na Krista. Kdy jednal pro sebe? Kdy prosazoval sebe? Kdy usiloval o svou spásu? Aby měl na věci vliv? Kolikrát šel do chrámu, synagogy, domu, na loď či horu, aby se měl lépe on sám nebo jeho rodina?

Nepřišel náhodou pozvat celníky, zrádce, kolaboranty, prostitutky, malomocné, odmítnuté, vykopnuté, nenáviděné a nepochopené demokratickou většinou lidské společnosti?

Rozpomínejme se tedy na biblické příklady víry a života. Na svět bez nás. A tak na Boží milost. Tím na Boží důležitost. Tím na vlastní nedůležitost.

A třeba se pak rozpomene i Bůh. Třeba i na svá slitování.

Amen.

Píseň: 25 - K tobě duši pozdvihuji; 4. - 7. sloka